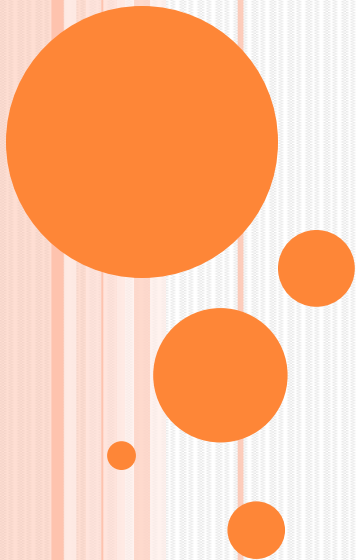

АНАЛІЗ ПИСЬМА КОЗАКІВ ТУРЕЦЬКОМУ СУЛТАНУ

**Підготувала презентацію студентка групи
ЕПФ 1-1, Коваль Мар'яна.**

ЩО ЦЕ ВЗАГАЛІ ТАКЕ?

«Письмо козаків турецькому султану» — це письмова пам'ятка історії козацтва, відома в різних варіантах українською, польською та російською мовами. Була написана як відповідь козаків на вимогу османського султана здатися без бою, де вони рішуче відмовляють і глузують із султана та його війська.

ІСТОРІЯ.

Наразі відомі різні версії цього письма, що датуються 1600, 1619, 1667, 1696 та 1713 роками. В них наводяться різні підписи, (такі як «отаман Захарченко», «Іван Сірко», або просто «низові козаки»), та адресати також різні.

Деякі дослідники вважають, що оригінальна мова тексту була польська, а потім виникли версії українською та російською. На противагу стверджують, що «лист» був написаний одразу українською. Також існує варіант, що письмо з'явилося спершу в російській версії.

Особливо популярним «лист» став після створення Іллею Рєпіним картини «Запорожці» (1891 рік), коли влітку 1878 року перебував у своїх друзів, і там вперше ознайомився з текстом письма козаків турецькому султану.

Ілля Рєпін "ЗАПОРОЖЦІ ПИШУТЬ ЛИСТА ТУРЕЦЬКОМУ СУЛТАНОВІ"

АНАЛІЗ КАРТИНИ

Розглянемо картину ближче.

В центрі – писар, в уяві художника він єдиний володіє грамотою. Над ним нависає козак із трубкою, це один з натхненників, який зображений за хвилиною обмірковування чергового лайливого слова на адресу Мохаммеда. На задньому плані зображені козаки запорожці, які голосно сміються, а дехто із задоволенням смакує кожне слово листа.

Отже, ми можемо підвести підсумок, що всі козаки із задоволенням приймають участь в процесі.

ЧИ ІСНУВАВ ВЗАГАЛІ ІСТОРИЧНИЙ ДОКУМЕНТ?

Мабуть, справжню історичну вірогідність має лише адресат листа — султан Османської імперії, та весь цей епізод з листуванням мав місце в 1675-1676 роках. Були й інші версії, а вже щодо тексту самого послання, то їх узагалі не злічити, що відносить лист скоріше до жанру народного міфу.

Отже, факт написання листа викликає сумніви. Дослідники-історики вважають, що такого листа не існувало, однак запорозьким козакам хотілося, щоб він був і вони могли дати гідну відповідь турецьким займам. Як приклад, є історик Маркевич, який у своїй роботі про Івана Сірка написав, що лист, можливо і не справжній, але складений у дусі запорозьких козаків.

ДОВОДИМО, ЩО ЦЕ ЛІТЕРАТУРНИЙ ТВІР.

Що це не справжній документ тогочасної дипломатії довести не важко. В першу чергу, дослідники-історики зауважили, що написаних у такому стилі паперів запорозькі козаки в чужі країни не надсилали. (Про це свідчать опубліковані на основі архівних матеріалів козацькі листи, різні за змістом і за датами). По-друге, офіційний документ не має численні варіанти вигляду. Ще одною характеристикою є різні дати. (1600, 1619, 1696, 1713 роки). І нарешті, у різних варіантах різні адресати й різні підписи.

Усе це ще раз підтверджує, що мова йде не про дипломатичний документ, а про вільну творчість козацьких писарів, яку пізніше підхопив народ.

ВИСНОВКИ

- 1) Немає точного виду документа, та всі ознаки вказують на те, що це вільна творчість козаків.
- 2) Роздивляючись відому картину Іллі Рєпіна, можна зазначити: атмосферою картини стали сміх, молодість, впевненість, відвага – це головні якості воїнів Запорізького козацтва.
- 3) До наших часів «Письмо козаків турецькому султану» зберігає свою популярність й є пам'яткою тих часів козацтва.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

